

zovati nelze. V tomto §, jak praví nadpis dotyčné části tohoto zákona, zřizuje se toliko fond pro zaopatření zaměstnanců velkostatku na zabezpečení těchto zaměstnanců a určuje se v něm, komu, za kterých podmínek, pokud se týče kdy příslušejí nároky proti fondu, ale ani v tomto ani kde jinde v zákonech a nařízeních o pozemkové reformě se nepraví a z § toho vyčísti nelze, že zaopatřovací závazky dosavadních majitelů zanikají, pokud se týče přecházejí na fond. Fondem měly býti, jak řečeno, nároky zaměstnanců jenom zabezpečeny, nikoli převzaty. O sproštění žalovaného řádu ze zaopatřovací povinnosti proti žalobci, když smlouvou povinnost ta na jiného, najmě na Státní pozemkový úřad nepřešla — viz v tom směru přípis Státního pozemkového úřadu zasláný zástupci žalovaného řádu ohledně dohody při převzetí ze dne 3. května 1924, — mluvíti nelze. V tomto smyslu rozhodl nejvyšší soud i v rozhodnutí sb. n. s. čís. 6004 a poukazuje se tuto též na důvody tohoto rozhodnutí. Pokud by se mělo za to a také ještě v dovolací odpovědi žalovaný řád za to má, že nárok žalobce na odpočivné zanikl, pokud se týče že nemůže býti uplatňován proti žalovanému řádu, protože žalobce obdržel od Státního pozemkového úřadu odškodné 82.000 Kč (§ 75 čís. 3 náhradového zákona), jest i tento názor mylným. Tyto peníze, jichž se žalobci dostalo, jsou podle § 75 náhradového zákona jen odškodněním za to, že žalobce převzetím velkostatku pozbyl svého dosavadního zaměstnání, náhradou za odpočivné nejsou. Žalobci starobní a invalidní zaopatření podle § 75 čís. 4 uvedeného zákona přiznáno nebylo a zůstává mu tudíž proti žalovanému. Dodati jest, že nárok na pensi proti žalovanému řádu popíráti nelze. Náleží mu podle § 1 b) pensijního normálu a §§ 56 a 57 služební pragmatiky, ježto, jak tyto §§ stanoví, byl žalobce propuštěn ze služby beze své viny a nikoli na svou žádost. Žalobce nepobírá také odpočivné od Všeobecného pensijního ústavu nebo náhradního ústavu a proto ani z tohoto důvodu jeho nárok, pokud se týče povinnost žalovaného řádu nezanikla a se nezmenšila. Žalobcův nárok na placení pense proti žalovanému řádu bylo co do důvodu uznati po právu.

Čís. 7221.

Výměnkář nemůže se domáhati na zavázaných, kteří se uvolili platiti vzhledem ku změně poměrů zvýšené relutum a je platí, by byli uznáni povinnými svoliti ku vkladu tohoto zvýšeného závazku do pozemkové knihy.

(Rozh. ze dne 13. července 1927, Rv II 423/27.)

Žalobce postoupil své dceři svatební smlouvou ze dne 25. června 1901 svůj půllán, vymíniv si pro sebe a svou nyní již zesnulou manželku výměnu užívání pozemků ve výměře přes 6 měřic s užíváním příslušných místností atd. a s dodáním 6 m³ dříví. Dne 4. prosince 1913 dohodl se žalobce se žalovanými (dcerou a zetěm), že mu budou místo výměny platiti relutum 280 K ročně a tato změna byla v pozemkové

knize vyznačena a zajištěna. Za změněných poměrů hospodářských a valutových uvolili se žalovaní po delším zdráhání zvýšiti relutum ročních 280 Kč na 800 Kč ročně splatných ve čtvrtletních lhůtách po 200 Kč vždy 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku, kterážto dohoda byla sepsána dne 14. září 1926. Zajištění knihovní tohoto zvýšeného reluta žalovaní odepřeli, pročež se žalobce na nich domáhal žalobou, o niž tu jde, by mu vystavili vkladu schopné prohlášení, podle něhož svolují, by na půlláně byl vložen závazek, dle něhož jsou vlastníci vl. čís. 35 povinni žalující straně jakožto výměnkáři na místě ročních naturálních požitků výměnkářských, pokud se týče na místě dosavadního reluta 280 Kč ročně platiti 800 Kč ročně ve čtyřech čtvrtletních splátkách po 200 Kč vždy každého 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í soud napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Jde pouze o to, zdali ve změně smlouvy ze dne 14. září 1926 o relutu, která jest předmětem tohoto sporu, jde o věcné právo opakujících se dávek výměnkářských, či o pouhé právo osobní. Bylo-li právo to podle obapolného úmyslu stran zřízeno jako právo věcné, nemůže této své povahy pozbyti a nestane se pouhým právem obligačním proto, že mezi stranami nebylo smluveno, že zvýšení reluta má býti v pozemkové knize vyznačeno. Úmluvy, že zvýšení reluta má býti v pozemkové knize vyznačeno, nebylo potřebí, bylo-li právo to podle obapolného úmyslu stran zřízeno jako právo věcné, poněvadž z úmluvy o zřízení práva věcného vyplývá jen jako nutný důsledek umožňující náležitě splnění této smlouvy svolení toho, jenž toto věcné právo zřizuje, ke knihovnímu vkladu práva toho. To a nic jiného plyne z rozhodnutí nejv. soudu čís. sb. n. s. 1574, na něž odvolatelé poukazují. Že právo opakujících se dávek výměnkářských smlouvou ze dne 14. září 1926 zřízené bylo zřízeno podle obapolného úmyslu stran nikoliv jako pouhé právo osobní, nýbrž jako právo věcné, stačí poukázati na správné důvody prvního soudce, které vývody odvolacími vyvráceny nejsou. Zejména nelze z věty »kdyby se poměry drahotní změnily a drahota klesla, bude nutno obnos ten snížit« usuzovati na to, že bylo zřízeno pouhé právo osobní. Kdyby se drahotní poměry změnily a strany učinily proto opět novou smlouvu o relutu, bylo by ovšem zase nutno změnu tu v pozemkové knize vyznačiti, kdyby podle obapolného úmyslu stran také v této nové smlouvě šlo o právo věcné.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

K dovolání žalovaných, jež uplatňuje pouze dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., jest rozhodnouti o té jedině sporné právní otázce, zda jsou žalovaní povinni vydati vkladné prohlášení za tím účelem, by bylo knihovně vloženo ujednání, podle něhož se žalovaní zavázali platiti žalobci místo dřívějšího smluveného výměnkářského reluta 280 Kč nyní 800 Kč ročně. Že knihovní vklad této změny úmluvy o placení výměn-

kářského reluta nebyl ujednáno při smíru ze 14. září 1926, plyne z vlastního přednesu žalobce, že již při smíru a později na žalovaných žádal, by toto zvýšení výměnkářského reluta v pozemkové knize dali zajistiti, že však žalovaní to oddalovali a konečně úplně odepřeli. Jde tedy o to, zda jsou žalovaní k tomu povinni ze zákona. Oba nižší soudy zodpověděly tuto otázku kladně s toho hlediska, že jde o věcné právo osobní a že již z této povahy práva a závazku vyplývá, že knihovní vklad této změny náleží ku řádnému splnění závazku. Nejvyšší soud nesdílí názor nižších soudů a není zejména správně, že knihovní vklad nově smlouveného závazku náleží k řádnému plnění smlouvy, neboť z vlastního přednesu žalovaného vyplývá, že žalovaní závazek svůj v této zvýšené míře plniti jsou ochotni a také plní. Knihovní vklad nově smlouveného závazku má naopak, jak to žalobce sám ve svých přednesech a v opravných spisech uvádí, jen ten účel, by jeho právo na zvýšené relutum výměnkářských dávek bylo zajištěno i proti eventuelním dalším nabyvatelům zavazené reality, tak aby mu těmito pozdějšími nabyvateli vzhledem na zásadu důvěry v knihy veřejné nemohlo býti upíráno. Žalobci nejde tedy o to, by mu žalovaní výměnek v této zvýšené míře plnili, nýbrž o to, by mu uvedeným způsobem zjednána byla právní jistota i proti eventuelním nástupcům žalovaných, by i tito výměnkářské relutum v této míře plniti musili. Žalobní nárok nelze ze zákona opodstatniti. Není ovšem pochybností, že původní naturální výměnek i později dohodou stran místo něho upravený výměnkářský důchod, byv do knih vložen, stal se právem věcným; právem věcným stal se však proto, že žalovaní svolili, by byl do knih vložen. Nastalým znehodnocením peněz doznal však tento věcný závazek změny potud, že žalovaní vlivem právní zásady rebus sic stantibus se uvolili (uvoliti museli), původní výměnkářské relutum, jež pokleslé hodnotě peněz neodpovídalo, zvýšiti na míru úměrnou dřívější hodnotě peněz. Učinivše tak, vyhověli úplně svému zákonnému závazku. Plní-li tedy nyní tento svůj závazek v této vyšší míře, jež jest nynější pokleslé hodnotě peněz přiměřena, dostáli své zákonné povinnosti úplně a žalovaným nelze ukládati ze zákona ještě za povinnost, by žalobci knihovním zápisem zjednali také právní jistotu pro to, by i jejich event. nástupci v držení zavazené reality závazek ten v téže míře plniti povinni byli. Věcné pojištění smlouveného zvýšeného závazku jest naopak závislým pouze od vůle žalovaných. Při tom nelze mlčením pominouti, že podle smíru ujednání ono bylo umluveno výslovně s doložkou rebus sic stantibus, totiž na dobu, pokud se drahotní poměry nezmění, tedy nikoli na trvalo, nýbrž jen dočasně. Ač to jinak není rozhodno, nesvědčí pro žalobní nárok ani naléhavá právní potřeba, již se žalobce dovolává, neboť vzhledem na dobu původního knihovního zápisu a vzhledem na to, že původní relutum jest v knihách zapsáno ještě v předpřevratové valuti, lze o budoucích nabyvatelích reality vším právem předpokládati, že při zachování povinné právní opatrnosti, kterou musí vynaložiti, nabudou vědomostí o skutečném obsahu tohoto reálného závazku.